

การประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง ประจำปี 2563

ธนาคารออมสินตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง ซึ่งความเสี่ยงด้านปฏิบัติการเป็นความเสี่ยงประเภทหนึ่งที่สำคัญต่อการดำเนินงานของธนาคารตามนโยบายบริหารความเสี่ยง (Enterprise Risk Management Policy) โดยธนาคารได้พัฒนาระบบการวัด ติดตาม ควบคุม และรายงานความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ การจัดทำมีระบบการควบคุมภายในสำหรับการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ รวมถึงมีการดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ เพื่อให้การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับการดำเนินงานของธนาคาร ตลอดจนมีกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริต ซึ่งถือเป็นความเสี่ยงประเภทหนึ่งของความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ มีการระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การติดตามความเสี่ยง การควบคุมหรือลดความเสี่ยง การจัดเก็บข้อมูล และรายงานความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ โดยตระหนักถึงการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ให้สอดคล้องเหมาะสมกับขนาด ความซับซ้อน และการดำเนินธุรกิจของธนาคารเป็นสำคัญ

ปัจจัยความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่

1. ปัจจัยด้านคน ถือเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน เกิดจากกระบวนการทำงานผิดพลาด หรือการควบคุมภายในไม่เพียงพอ อันอาจนำไปสู่การทุจริตทั้งภายในและภายนอก ดังนั้น การให้ความสำคัญในการคัดเลือกพนักงาน การอบรม และการพัฒนา จะทำให้องค์กรได้พนักงานที่มีคุณสมบัติ ประสบการณ์ และความสามารถที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน
2. ปัจจัยด้านระบบงาน หากระบบงานเกิดความเสียหาย ชัดข้อง หรือหยุดชะงัก รวมถึงความถูกต้อง เชื่อถือได้ของระบบข้อมูลและระบบการสื่อสารภายในองค์กร การควบคุมการเข้าถึงระบบ การรักษาความปลอดภัยของระบบและข้อมูล ตลอดจนความสามารถในการนำระบบให้กลับมาทำงานได้ตามปกติหลังจากที่เกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน อันอาจมีผลกระทบต่อการทำงาน
3. ปัจจัยด้านกระบวนการทำงาน หากธนาคารไม่มีกระบวนการหรือขั้นตอนการทำงานหรือจุดควบคุมในแต่ละธุรกรรมที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงให้เป็นรูปธรรมและสามารถนำไปปฏิบัติงานได้ อาจก่อให้เกิดความเสียหาย ทั้งในรูปของตัวเงิน เช่น การเปรียบเทียบปรับหรือการถูกฟ้องร้องจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง หรือที่ไม่ใช่ตัวเงิน เช่น ด้านชื่อเสียง
4. ปัจจัยที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและที่เกิดจากเหตุการณ์ภายนอก ถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่อยู่เหนือความคาดหมายหรือการควบคุมของธนาคาร เช่น ด้านการเมือง ด้านภัยธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ของกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ข้อบังคับของทางการ

กระบวนการประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริต

1. การระบุความเสี่ยงและประเภทความเสี่ยงการทุจริต

การระบุความเสี่ยงให้ระบุรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงด้านการทุจริต โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงด้านการทุจริตนั้นอยู่แล้ว และนำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวมาพิจารณาประเภทความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	ความหมาย
Known Factor	ความเสี่ยงที่เคยเกิดมาก่อนหรือคาดว่าจะมีโอกาสสูงที่จะเกิดขึ้น
Unknown Factor	ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิดหรือมีประวัติมาก่อนแต่มีความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการพยากรณ์ในอนาคต

2. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงด้านการทุจริต โดยมีรายละเอียดดังนี้

สถานะความเสี่ยง	ความหมาย
	ความเสี่ยงระดับต่ำ
	ความเสี่ยงระดับปานกลาง สามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้
	ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอนจนยากต่อการควบคุมหรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามที่ปกติ
	ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรือสม่ำเสมอ

3. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง

โดยมีการนำความเสี่ยงการทุจริตที่มีสถานะความเสี่ยงสูงและสูงมาก มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง X ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

3.1 ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

กิจกรรม	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง	ความหมาย
กิจกรรมหรือขั้นตอนหลัก (Must)	3 หรือ 2	มีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวัง ความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกันไม่ดำเนินการไม่ได้
กิจกรรมหรือขั้นตอนรอง (Should)	1	มีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวัง ความเสี่ยงการทุจริต

3.2 ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความรุนแรง		
	1	2	3
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตรภาคีเครือข่าย		X	X
ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม (Financial)		X	X
ผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย (Customer/User)		X	X
ผลกระทบต่อกระบวนการภายใน (Internal Process)	X	X	
กระทบด้านการเรียนรู้ องค์กรความรู้ (Learning & Growth)	X	X	

4. การประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

โดยมีการนำค่าความเสี่ยงรวมมาทำการประเมินการควบคุมการทุจริตว่า มีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ

ความเสี่ยงการทุจริต		ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง/สูงมาก
คุณภาพการจัดการ	ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง
	อ่อน	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง	สูง

ความหมายของคุณภาพการจัดการ

- ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการหรือองค์กร ไม่มีผลเสียทางการเงิน
- พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการหรือองค์กรแต่ยอมรับได้
- อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการและยอมรับไม่ได้

5. มาตรการจัดการความเสี่ยงและป้องกันการทุจริต

กรณีที่ประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตแล้วพบว่า กระบวนการใดมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตสูงหรือปานกลาง ให้จัดทำมาตรการจัดการความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตตามลำดับความรุนแรง

การประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริตของธนาคารออมสิน ประจำปี 2563

ชื่อกระบวนการงาน : ความขัดแย้งทางผลประโยชน์

กระบวนการงาน/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต		สถานะความเสี่ยง				เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง			คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต				
	Know Factor	Unknown Factor	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง	ระดับความจำเป็น	ระดับความรุนแรง	ค่าความเสี่ยงรวม		ต่ำ/ค่อนข้างต่ำ	กลาง	สูง/สูงมาก		
ความขัดแย้งทางผลประโยชน์															
1.1 การให้สินเชื่อ หรือก่อภาระผูกพันแก่กรรมการ ผู้บริหารระดับสูง กิจกรรมที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง		✓		✓			2	3	6	ดี	✓				
1.2 การจัดซื้อจัดจ้าง		✓		✓			2	3	6	ดี	✓				
1.3 การใช้ข้อมูลภายในจากการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์สินของธนาคาร		✓		✓			2	3	6	ดี	✓				

หมายเหตุ :

- มีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกัน ไม่ดำเนินการไม่ได้ คือ ค่าที่อยู่ในระดับ 3 หรือ 2
- มีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต คือ ค่าที่อยู่ในระดับ 1
 ค่าความเสี่ยงรวม = ระดับความจำเป็น X ระดับความรุนแรง
 ค่าความเสี่ยงรวม 1 - 3 คือ ต่ำ
 ค่าความเสี่ยงรวม 4 - 6 คือ ปานกลาง
 ค่าความเสี่ยงรวม 7 - 9 คือ สูงมาก/สูง

- ความเสี่ยงระดับต่ำ
- ความเสี่ยงระดับปานกลาง สามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้
- ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคนหลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอนจนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรือสม่ำเสมอ

มาตรการจัดการความเสี่ยงและป้องกันการทุจริต

กระบวนการ/ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการจัดการความเสี่ยงและป้องกันการทุจริต
ความขัดแย้งทางผลประโยชน์	
<p>1. การให้สินเชื่อ หรือก่อภาระผูกพันแก่กรรมการ ผู้บริหารระดับสูง กิจกรรมที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ธนาคารมีมาตรการจัดการความเสี่ยง โดยธนาคารมีกระบวนการในการให้สินเชื่อที่ชัดเจน และจัดให้มีการแสดงข้อมูลความขัดแย้งทางผลประโยชน์ทุกครั้งที่มีการขอสินเชื่อจากธนาคาร และมีระบบงานข้อมูลความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (PCOI) เพื่อตรวจสอบข้อมูลความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของผู้ขอสินเชื่อ • ธนาคารพัฒนาระบบ LOR ในส่วนของการตรวจสอบข้อมูล White List เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบข้อมูลที่ใช้ประกอบการอนุมัติการให้สินเชื่อ ให้มีความสอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย และระเบียบคำสั่งของธนาคารที่เกี่ยวข้อง
<p>2. การจัดซื้อจัดจ้าง</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ธนาคารมีมาตรการเพิ่มความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยประกาศ และเผยแพร่ประกาศเจตนาารมณ์ นโยบายการกำกับดูแล เพื่อการจัดซื้อจัดจ้างที่โปร่งใส และเป็นธรรม • กำหนดให้ผู้เข้าทำสัญญากับธนาคารให้คำมั่นยอมรับและปฏิบัติตามกฎหมาย และมาตรการควบคุมภายใน เพื่อต่อต้านการให้หรือรับสินบน หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำมั่น ธนาคารบอกเลิกสัญญา โดยให้สัญญาที่มีผลสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำมั่น • กำหนดกระบวนการควบคุมให้พนักงานพัสดุดำเนินการจัดทำแบบการตรวจสอบการมี/ไม่มีส่วนได้เสียของกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง และแบบการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างให้สาธารณชนทราบ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ถูกต้อง ครบถ้วน ในทุกงาน/โครงการ

มาตรการจัดการความเสี่ยงและป้องกันการทุจริต (ต่อ)

กระบวนการ/ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการจัดการความเสี่ยงและป้องกันการทุจริต
ความขัดแย้งทางผลประโยชน์	
3. การใช้ข้อมูลภายในจากการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ของธนาคาร	<ul style="list-style-type: none"> ● ธนาคารกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ เพื่อให้พนักงาน ผู้บริหาร และ คณะกรรมการธนาคารออมสินยึดถือปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ของธนาคาร และป้องกันมิให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ในการซื้อขายหลักทรัพย์ โดยใช้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่น ● กำกับดูแลและควบคุมการซื้อขายหลักทรัพย์ของพนักงาน ผู้บริหาร และ คณะกรรมการธนาคารออมสิน รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีโอกาสล่วงรู้ข้อมูลภายใน ● จัดทำบัญชี Watch List (WL) และ Restricted List (RL) และจำกัดบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการรับทราบข้อมูล โดยจะติดตามควบคุมการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ดังกล่าว